

Komentarz KSM – tłumaczenie dofinansowane z funduszu promocji mleka
Odnowiona polityka handlowa na rzecz silniejszej Europy. Nota konsultacyjna
16 czerwca 2020

I. Wprowadzenie

Zgodnie z zapowiedzią zawartą w niedawnym wniosku w sprawie przywrócenia w Europie stanu normalnego po wystąpieniu koronawirusa "Moment Europy": Naprawa i przygotowanie do następnej generacji¹, Komisja Europejska rozpoczyna przegląd polityki handlowej i inwestycyjnej UE. Proces ten napędzają dwa kluczowe cele. Po pierwsze, ocena, w jaki sposób polityka handlowa może przyczynić się do szybkiej i trwałej naprawy społeczno-gospodarczej, wzmocnienia konkurencyjności w środowisku po epidemii wirusa Covid 19, sprostania wyzwaniom, przed którymi stanie UE, oraz pomocy w promowaniu naszych wartości i standardów. Po drugie, zbadanie, w jaki sposób polityka handlowa może pomóc w budowaniu silniejszej UE w oparciu o model "otwartej autonomii strategicznej", czyli w czerpaniu korzyści z otwartości dla naszych przedsiębiorstw, pracowników i konsumentów, chroniąc ich jednocześnie przed nieuczciwymi praktykami i budując naszą odporność, aby być lepiej przygotowanym na przyszłe wyzwania.

Zasadniczo, ten przegląd polityki wyznaczy kierunek polityczny dla polityki handlowej i inwestycyjnej UE w nadchodzących latach.

Jako zasadnicza część tego procesu przeglądu oraz zgodnie z naszym zobowiązaniem do zaangażowania się w przejrzysty sposób wraz z naszymi obywatelami i zainteresowanymi stronami, rozpoczynamy konsultacje społeczne w celu zebrania szerokiego wkładu w tematy i pytania opracowane poniżej.

Cieszy nas wkład wszystkich zainteresowanych stron: przemysłu, partnerów społecznych, społeczeństwa obywatelskiego i naszych obywateli. W szczególności chcielibyśmy dowiedzieć się od wielu małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), które stanowią podstawę naszej gospodarki eksportowej, aby określić, w jaki sposób polityka handlowa może wesprzeć je w dostępie do rynków zagranicznych i rozszerzeniu zakresu ich klientów i dostawców. Otrzymane odpowiedzi pomogą Komisji Europejskiej sformułować kierunek polityki handlowej UE w perspektywie średniookresowej..

Kontekst

Handel jest główną częścią gospodarki UE, a także naszego codziennego życia. Wspiera on wiele z naszych miejsc pracy i daje nam szerszy wybór konsumentom. Handel międzynarodowy jest motorem naszego dobrobytu i zamożności naszych globalnych partnerów. W ostatnich dziesięcioleciach UE była głównym beneficjentem wzajemnie powiązanej, globalnej gospodarki, a handel zagraniczny odpowiada za prawie 35 % naszego produktu krajowego brutto (PKB), podczas gdy wartość kapitału bezpośrednich inwestycji zagranicznych w UE, w stosunku do PKB, stanowi 40 %. Otwartość UE przed kryzysem Covid-19 należała do najwyższych na świecie, z 35 mln miejsc pracy w Europie zależnych od eksportu i 16 mln miejsc pracy w Europie zależnych od inwestycji zagranicznych. Innymi słowy, jedno na siedem miejsc pracy jest dziś zależne od eksportu - o dwie trzecie więcej niż w 2000 r.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1590732521013&uri=COM:2020:456:FIN>

Handel był również szczególnie ważny dla naszych MŚP. Stanowią one 87 % wszystkich przedsiębiorstw eksportujących w UE i są siłą napędową dla eksportu UE. Wreszcie, UE jest również największym inwestorem na świecie, a jej akcje o wartości ponad 8,7 mld euro znajdują się w posiadaniu inwestorów unijnych za granicą, co przyczynia się do zwiększenia konkurencyjności unijnych przedsiębiorstw. Globalne potrzeby w zakresie inwestycji prywatnych wzrosną dopiero w nadchodzących latach, aby pomóc nam w osiągnięciu celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju (SDG)².

Podczas gdy eksport jest często wykorzystywany jako miara sukcesu, import jest równie ważny w globalnej gospodarce opartej na międzynarodowym podziale pracy. Tutaj, w Europie, potrzebujemy importu, aby zaopatrzyć nasze przedsiębiorstwa w niezbędne surowce i środki pośrednie, aby utrzymać naszą przewagę konkurencyjną i technologiczną, pomagając nam w tworzeniu wysokiej

jakości miejsc pracy, opracowywaniu i wytwarzaniu najnowocześniejszych produktów oraz zaspokajaniu potrzeb konsumentów. Sam jednolity rynek UE jest żywym dowodem podstawowych korzyści, jakie może przynieść handel i współpraca.

Oprócz korzyści gospodarczych, polityka handlowa odgrywa ważną rolę w promowaniu i ochronie wartości i standardów UE, zarówno w kraju, jak i za granicą. Mówiąc jednym głosem, aby reprezentować rynek liczący 450 milionów konsumentów, polityka handlowa jest ważnym narzędziem europejskiego przywództwa na arenie światowej. Promowanie wartości (między innymi w odniesieniu do praw człowieka, środowiska/klimatu, praw społecznych i pracowniczych, zrównoważonego rozwoju i równości płci) stało się integralną częścią naszego zaangażowania w bardziej zrównoważoną i odpowiedzialną politykę handlową.

Ponadto nasza wspólna polityka handlowa funkcjonuje obecnie w coraz bardziej wymagającym środowisku, zarówno zewnętrznym, jak i wewnętrznym. Reagowanie na te wyzwania będzie wymagało kształtowania polityki handlowej, która będzie bardziej spójna i zintegrowana z zewnętrznymi i wewnętrznymi priorytetami UE.

Na arenie międzynarodowej handel jest coraz bardziej narażony na niestabilność stosunków międzynarodowych. Napięcia w największych gospodarkach światowych, wzrost jednostronności i nacjonalizmu gospodarczego, większe zaangażowanie państwa w gospodarkę, uzbrojenie polityki handlowej w cele gospodarcze lub geopolityczne, wszystkie te czynniki doprowadziły do ogólnego osłabienia globalnych struktur zarządzania, a w szczególności wielostronnego porządku opartego na zasadach.

Wewnątrz kraju zanikło przekonanie, że korzyści płynące z globalizacji i zmian technologicznych są dzielone w sposób sprawiedliwy i w ramach poszczególnych rodzajów wartości, sektorów gospodarki i całego społeczeństwa. Ponadto obywatele UE w coraz większym stopniu popierają silniejszy program na rzecz zmian klimatycznych i zrównoważonego rozwoju. Polityka handlowa musi być prowadzona w sposób aktywny w zakresie promowania międzynarodowych standardów środowiskowych, społecznych i dobrych standardów zarządzania w krajach partnerskich, jak również gwarantować, że nasze własne wartości i standardy UE nie zostaną podważone przez handel. Polityka handlowa musi przyczynić się do sprostania wyzwaniom pokoleniowym - zielonej i cyfrowej transformacji - jak określono w priorytetach politycznych Komisji³.

Kryzys Covid-19 jeszcze bardziej zaostrzył te wyzwania. W wiosennej prognozie gospodarczej Komisji na 2020 r. przewiduje się, że pandemia spowoduje skurczenie się gospodarki UE o 7,4 % w 2020 r., podczas gdy światowy PKB spadnie o 3,5 %, a światowy handel o 10-16 %. Jednocześnie pandemia ujawniła niektóre z wyzwań związanych z wysokim stopniem wzajemnych powiązań. Kryzys zwiększył również wyzwania związane z rozwojem w krajach rozwijających się. Plan naprawy gospodarczej UE⁴ zawiera plan działania na rzecz bardziej zrównoważonej, odpornej i sprawiedliwej Europy dla następnego pokolenia.

- a polityka handlowa musi zostać dostosowana, aby wspierać te cele

² Already before the Covid-19 crisis, the financing gap to achieve the SDGs in developing countries is estimated to be US\$ 2.5 – 3 trillion per year (source: UNCTAD)

³ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_en.pdf <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1588580774040&uri=CELEX:52019DC0640> <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/content/european-digital-strategy>

⁴ https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/recovery-plan-europe_en

II. Polityka handlowa w świecie po Covid 19

Budowanie większej wytrzymałości - wymiary wewnętrzne i zewnętrzne

Kryzys Covid-19 ujawnił szereg słabych punktów, zarówno w skali globalnej, jak i wewnątrz UE, które należy rozważyć. Natychmiast pojawiły się obawy w odniesieniu do dostaw sprzętu medycznego i ochronnego: kryzys ujawnił ryzyko nadmiernego uzależnienia od jednego lub ograniczonej liczby

dostawców kluczowych towarów i usług w tych sektorach. Wymaga to od nas oceny, w jaki sposób możemy poprawić naszą odporność.

W związku z tym UE powinna realizować model "otwartej autonomii strategicznej". Oznacza to po prostu wzmocnienie zdolności UE do niezależnego i asertywnego realizowania własnych interesów, przy jednoczesnym kontynuowaniu współpracy z partnerami na całym świecie w celu wypracowania globalnych rozwiązań dla globalnych wyzwań. Jest równie mało prawdopodobne, aby UE była samowystarczalna w zakresie wytwarzania niektórych złożonych kluczowych produktów zdrowotnych, jak niemożliwe jest samodzielne stawienie czoła globalnym wyzwaniom w zakresie klimatu i środowiska.

Chcemy nadal czerpać korzyści z międzynarodowego handlu opartego na określonych zasadach i odgrywać wiodącą rolę w sferze międzynarodowej, dysponując jednocześnie odpowiednimi narzędziami, które pozwolą nam chronić się przed nieuczciwymi praktykami. Chcemy znaleźć właściwą równowagę między Europą "otwartą na biznes" a Europą, która chroni swoich obywateli, przedsiębiorstwa i standardy. Aby utrzymać konkurencyjność, przedsiębiorstwa UE będą nadal musiały mieć dostęp do rynków zagranicznych poprzez handel i inwestycje. Większa „elastyczność” oznacza zrozumienie naszych zależności i zmniejszenie słabości dzięki odpowiedniej kombinacji polityki.

Odzwierciedla to cel budowania "Silniejszej Europy w świecie". Jak określiła przewodnicząca von der Leyen w swoich wytycznych politycznych, powinniśmy wzmocnić rolę Europy jako światowego lidera i wyznaczającego standardy poprzez silną, otwartą i sprawiedliwą agendę handlową w szerszym kontekście działań zewnętrznych Unii.

Ogólnie rzecz biorąc, polityka handlowa powinna mieć na celu stabilizację naszego strategicznego zaangażowania z kluczowymi partnerami handlowymi zgodnie z naszymi wartościami, interesami i celami, pomagając jednocześnie zdywersyfikować nasze stosunki i tworzyć sojusze z krajami o podobnych poglądach.

Stosunki transatlantyckie będą miały szczególne znaczenie, ponieważ pozostają one centralną arterią gospodarki światowej i odzwierciedlają szerszy sojusz interesów i podstawowych wartości. Jednakże w dzisiejszym świecie trzeba będzie również zwrócić szczególną uwagę na rozwój naszych stosunków z innymi ważnymi partnerami handlowymi. W związku z tym ważne będzie rozważenie, jak dalej rozwijać nasze stosunki z Chinami, które są zarówno kluczowym partnerem do współpracy, jak i systemowym rywalem.

W przypadku łańcuchów dostaw poprawa „odporności” będzie wymagała połączenia środków, w zależności od opartej na faktach analizy naszych słabych punktów i realizowanych celów polityki publicznej. Mogą one obejmować dywersyfikację dostaw na poziomie kraju i przedsiębiorstwa, rezerwy strategiczne i gromadzenie zapasów, jak również skrócenie łańcuchów dostaw lub zwiększenie produkcji krajowej. Zwiększanie zrównoważonego rozwoju w łańcuchach dostaw może jeszcze bardziej przyczynić się do zwiększenia ich „elastyczności”.

Aby zwiększyć „elastyczność”, UE będzie musiała działać zarówno wewnętrznie, jak i zewnętrznie. Po stronie zewnętrznej ważne będzie opracowanie międzynarodowych środków zarządzania, które będą wspierać stabilność i przewidywalność. Polityka handlowa może tu odegrać wiodącą rolę, na przykład wspierając handel oparty na zasadach, budując wzajemnie korzystne partnerstwa i promując wielostronne i dwustronne umowy handlowe mające istotne skutki uboczne w innych obszarach polityki lub promując międzynarodową rolę euro.

[5https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/communication-eu-china-a-strategic-outlook.pdf](https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/communication-eu-china-a-strategic-outlook.pdf)

Polityka UE dotycząca inwestycji międzynarodowych, stanowiąca część jej polityki handlowej, będzie musiała dążyć do osiągnięcia tego celu, zgodnie z szerszymi wymogami społecznymi, zwłaszcza w zakresie zrównoważonych i odpowiedzialnych inwestycji.

Rola polityki handlowej po wewnątrzunijnej stronie obejmuje wspieranie konkurencyjności naszego przemysłu (poprzez możliwości eksportowe i ustalanie norm), pomoc w ochronie unijnych przedsiębiorstw i pracowników przed rosnącą liczbą nieuczciwych praktyk handlowych oraz przyczynianie się do bezpieczeństwa, w szczególności poprzez kontrolę bezpośrednich inwestycji zagranicznych (FDI) i kontrolę wywozu produktów podwójnego zastosowania.

Kryzys Covid-19 wyraźnie potwierdził, że aby pozostać otwartym obszarem dla inwestycji, UE musi być w stanie kontrolować, kto i w jakim celu inwestuje na jej terytorium oraz reagować, gdy inwestycje zagraniczne stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa i porządku publicznego. Rozporządzenie UE w sprawie kontroli FDI, w połączeniu ze skutecznymi mechanizmami kontroli w państwach członkowskich, powinno chronić przedsiębiorstwa i obywateli przed ryzykiem związanym z inwestycjami zagranicznymi, a znaczenie tego mechanizmu prawdopodobnie wzrośnie w nadchodzących latach, w miarę pojawiania się nowych zagrożeń i podmiotów.

Pytanie 1: W jaki sposób polityka handlowa może przyczynić się do poprawy stabilności UE i zbudowania modelu otwartego, autonomicznego rynku?

Pytanie 2: Jakie inicjatywy powinna podjąć UE - samodzielnie lub z innymi partnerami handlowymi - w celu wsparcia przedsiębiorstw, w tym MŚP, do oceny ryzyka, a także do wzmacniania i dywersyfikacji łańcuchów dostaw?

Wspieranie ożywienia społeczno-gospodarczego i wzrostu gospodarczego

Przewiduje się, że kryzys Covid-19 doprowadzi do głębokiej globalnej recesji, tj. wysokiej stopy bezrobocia, rosnącego zadłużenia publicznego, niższych inwestycji prywatnych (spadek globalnych przepływów FDI o co najmniej -30%), co może doprowadzić do zwiększenia roli państwa w zarządzaniu gospodarką.

Ponieważ kraje zmagają się z następstwami kryzysu, istnieje ryzyko, że wybrana przez nie kombinacja polityk będzie miała bardziej protekcjonistyczny charakter, ze szkodą dla ich własnej gospodarki i konsumentów, zagrażając globalnemu ożywieniu, a zwłaszcza narażając na ryzyko kraje rozwijające się. Szczególnym wyzwaniem będzie zadbanie o to, by uzasadnione w krótkiej perspektywie czasowej środki reagowania kryzysowego i naprawy gospodarczej nie stały się "nową normą", jeśli chodzi o trwałe interwencje państwa zakłócające funkcjonowanie gospodarki światowej i ingerencję w jej funkcjonowanie.

Aby handel i inwestycje mogły się rozwijać i zmaksymalizować nasze szanse na ożywienie gospodarcze, potrzebne będą stabilne, przewidywalne i godne zaufania ramy międzynarodowego zarządzania gospodarczego opartego na zasadach. W związku z tym należy dołożyć wszelkich starań, aby zreformować Światową Organizację Handlu (WTO) i przywrócić jej rolę skutecznego forum dla opracowywania nowych i odpowiednich zasad handlu, zapewnienia ich wdrażania i pomocy w rozstrzyganiu sporów.

W nadchodzących latach istotne będzie również, aby gospodarka UE korzystała z możliwości wzrostu za granicą. W tym zakresie UE ma już dobrą pozycję dzięki swojej sieci umów handlowych z 76 krajami na całym świecie.

Należy uczynić więcej, aby pomóc naszym eksporterom, zwłaszcza naszym MŚP, czerpać pełne korzyści z tych umów, zapewniając większy dostęp do rynku i ułatwienia w handlu, poprawiając warunki dla inwestycji, chroniąc prawa własności intelektualnej, w tym oznaczenia geograficzne, ale także koncentrując się na kwestiach związanych z wdrażaniem i egzekwowaniem przepisów oraz, bardziej ogólnie, zapewniając stabilność i przewidywalność, których potrzebują podmioty gospodarcze. W związku z tym można rozważyć wzmocnienie unijnego systemu udzielania kredytów eksportowych. Wzmocnienie ułatwień inwestycyjnych mogłoby pomóc inwestorom z UE, w tym MŚP, w dotarciu na rynki zagraniczne. W wymiarze wewnętrznym UE będzie musiała zagwarantować, że pozostanie ona atrakcyjnym celem inwestycji.

Promowanie międzynarodowej współpracy ustawodawczej ma w tym względzie ważną rolę do odegrania. Regulacje europejskie często mają wpływ globalny, na przykład w odniesieniu do prywatności danych lub norm dotyczących klimatu/środowiska. UE była również bardzo aktywnie zaangażowana w opracowywanie norm międzynarodowych, a niektóre z naszych umów handlowych zawierają element współpracy ustawodawczej. UE będzie odgrywać kluczową rolę w opracowywaniu przepisów i norm dotyczących nowych i ekologicznych technologii, czyli tych, które są kluczowe dla przyszłej zrównoważonej konkurencyjności i rozwoju gospodarczego.

Szczególny nacisk należy położyć na najbliższych partnerów UE w regionie sąsiadującym z nią i w Afryce. Oprócz znaczenia geograficznego i geopolitycznego, kraje te oferują ważne rynki wzrostu i produkcji, a także kluczowe źródło importu towarów i usług oraz integracji łańcucha wartości. Dalsze wzmocnienie naszych stosunków handlowych i inwestycyjnych, w tym na szczeblu wielostronnym, jest zatem korzystne zarówno dla UE, jak i dla tych partnerów.

Pytanie 3: W jaki sposób należy wzmocnić wielostronne struktury handlowe (WTO), aby zapewnić stabilność, przewidywalność i oparte na zasadach środowisko dla sprawiedliwego i zrównoważonego handlu i inwestycji?

Pytanie 4: W jaki sposób możemy wykorzystać naszą szeroką sieć istniejących umów o wolnym handlu lub nowych umów o wolnym handlu, aby poprawić dostęp do rynku dla unijnych eksporterów i inwestorów oraz promować międzynarodową współpracę regulacyjną, szczególnie w odniesieniu do technologii cyfrowych i ekologicznych oraz norm, aby zmaksymalizować ich potencjał?

Pytanie 5: Z jakimi partnerami i regionami UE powinna traktować swoje zaangażowanie priorytetowo? W szczególności, w jaki sposób możemy wzmocnić nasze stosunki handlowe i inwestycyjne z krajami sąsiadującymi i Afryką z obopólną korzyścią?

Pytanie 6: W jaki sposób polityka handlowa może wspierać europejską odnowioną politykę przemysłową?

Wspieranie MŚP

Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) stanowią trzon europejskiej gospodarki, zapewniając miliony miejsc pracy i pracując na czele innowacji. Eksport dla małych i średnich przedsiębiorstw oznacza przede wszystkim sprzedaż ich towarów i usług do innych krajów UE. Wykorzystując jednak jednolity rynek UE do zdobycia skali i doświadczenia niezbędnego do prowadzenia działalności eksportowej, wiele małych i średnich przedsiębiorstw podejmuje następnie kolejny krok w kierunku wyjścia poza granice UE. W związku z tym liczba MŚP eksportujących towary i usługi poza UE stale rośnie w czasie. W 2017 r. (najnowsze dostępne dane) ponad 85 % wszystkich przedsiębiorstw eksportujących z UE-27 stanowiły MŚP. Szacuje się, że eksportujące MŚP wspierają około 13,4 mln miejsc pracy w Europie⁶. MŚP stanowią również około 40 % całego eksportu usług w UE.

MŚP czerpią korzyści z ogólnego kierunku polityki handlowej UE, ponieważ są szczególnie uzależnione od stabilnego i przewidywalnego otoczenia biznesowego, a dzięki naszym umowom handlowym i inwestycyjnym mogą korzystać ze zwiększonego dostępu do rozwijających się rynków. MŚP ponoszą jednak zazwyczaj wyższe koszty uczestnictwa w handlu międzynarodowym, głównie ze względu na trudności w dostępie do informacji o potencjalnych dostawcach i partnerach biznesowych w państwach trzecich, a także trudności w dostępie do finansowania. W związku z tym UE wprowadziła specjalne narzędzia i środki mające na celu wspieranie ich w prowadzeniu działalności gospodarczej za granicą, w szczególności włączenie do najnowszych umów o wolnym handlu dotyczących MŚP, utworzenie punktów kontaktowych dla MŚP, Enterprise Europe Network⁷, centrum informacyjne dla MŚP na temat praw własności intelektualnej oraz centrum informacyjne ds. ochrony handlu dla MŚP. Komisja zorganizowała również różne „Dni Dostępu do Rynku”

6The role of SMEs in extra-EU exports: Key performance indicators, Chief Economist Note, 15 June 2020, https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/june/tradoc_158778.pdf

7The world's largest support network for SMEs with international ambitions, <https://een.ec.europa.eu/>

w państwach członkowskich mające na celu dotarcie do MŚP i pomoc im w pokonaniu wszelkich barier, jakie mogą napotkać przy eksporcie do krajów trzecich. Ponadto różne szersze inicjatywy Komisji mają na celu wspieranie internacjonalizacji MŚP⁸.

Istnieje jednak z pewnością wiele niewykorzystanego potencjału w zakresie wspierania działalności handlowej i inwestycyjnej europejskich MŚP, zwłaszcza w ramach rosnącej liczby umów handlowych i inwestycyjnych zawieranych przez UE. Wiele MŚP nie zdaje sobie sprawy z tych możliwości, w tym w zakresie zamówień publicznych, lub uważa, że są one korzystne jedynie dla większych przedsiębiorstw. Ponadto MŚP najbardziej ucierpiały z powodu zakłóceń w łańcuchach dostaw wynikających z kryzysu COVID-19, a także ze spadku światowego popytu. O ile dostęp do finansowania będzie miał zasadnicze znaczenie, polityka handlowa może również pomóc we wspieraniu ich ożywienia gospodarczego poprzez tworzenie nowych możliwości.

Pytanie 7: Co jeszcze można zrobić, aby pomóc MŚP w korzystaniu z możliwości oferowanych przez międzynarodowy handel i inwestycje? Gdzie mają one szczególne potrzeby lub szczególne wyzwania, którym można by sprostać za pomocą środków i wsparcia w ramach polityki handlowej i inwestycyjnej?

Wspieranie transformacji ekologicznej i uczynienie handlu bardziej zrównoważonym i odpowiedzialnym

Pandemia Covid-19 nie powstrzymała zmian klimatycznych, utraty różnorodności biologicznej ani niezrównoważonego poziomu wykorzystania zasobów. Wręcz przeciwnie, zajęcie się nimi pozostaje kwestią priorytetową. Jednocześnie istnieje realne ryzyko, że skupienie się na ożywieniu gospodarczym na świecie zaniedba te kwestie.

UE jest światowym liderem w dziedzinie działań na rzecz klimatu i zrównoważonego rozwoju, a europejski zielony ład jako europejska strategia wzrostu gospodarczego powinien stanowić jej plan działania w ramach światowych wysiłków na rzecz naprawy gospodarczej, wspierając przejście do gospodarki neutralnej pod względem klimatu i bardziej zrównoważonej. We wspólnym komunikacie w sprawie globalnej reakcji UE na COVID-19⁹ podkreślono znaczenie zrównoważonego rozwoju oraz poszanowania praw pracowniczych i odpowiedzialności przedsiębiorstw we wszystkich łańcuchach wartości. Promowanie godnej pracy¹⁰ i poprawa warunków pracy w kraju i za granicą pozostaje priorytetem dla UE. Ponadto Komisja jest w pełni zaangażowana w działania na rzecz rozwoju zrównoważonego ONZ i zwiększa wysiłki na rzecz włączenia ich do wszystkich obszarów swojej polityki. Szczególny wpływ kryzysu na kraje rozwijające się będzie wymagał szczególnej uwagi.

⁸https://ec.europa.eu/growth/smes/access-to-markets/internationalisation_en

⁹<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1587137884705&uri=CELEX%3A52020JC0011>

¹⁰<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM%3Aem0023>

¹¹ *The European Green Deal*, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/european-green-deal-communication_en.pdf

The EU Biodiversity Strategy for 2030 Bringing nature back into our lives, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1590574123338&uri=CELEX:52020DC0380>

A Farm to Fork Strategy for a fair, healthy and environmentally-friendly food system <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020DC0381>

¹²https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/february/tradoc_156618.pdf

Polityka handlowa UE może pomóc w stymulowaniu zmian zarówno w ramach wspólnego rynku, jak i na całym świecie, zwłaszcza poprzez wykorzystanie jej narzędzi (wielostronnych, dwustronnych lub jednostronnych) w celu wspierania zrównoważonego podejścia do handlu i inwestycji oraz przyczyniania się do rozwoju. Obejmuje to zarówno ułatwianie ekologicznego handlu i inwestycji, jak i wspieranie wdrażania międzynarodowych norm oraz angażowanie naszych partnerów handlowych w rozwiązywanie wspólnych problemów, czy to związanych ze zmianą klimatu, czy szerzej ze środowiskiem, zrównoważonym rybołówstwem lub zrównoważonymi praktykami rolniczymi, prawami człowieka i prawami pracowniczymi, czy też kwestiami równości płci.

Zamiar Komisji, by poszanowanie porozumienia paryskiego stało się zasadniczym elementem wszystkich przyszłych kompleksowych umów handlowych, by ustanowić mechanizm dostosowania do emisji dwutlenku węgla w celu zmniejszenia ryzyka wyprowadzania wysokoemisyjnej produkcji do krajów trzecich w przypadku utrzymywania się różnic w poziomie ambicji klimatycznych na całym świecie oraz by przyjąć podejście zerowej tolerancji dla pracy dzieci - wszystkie te elementy są odzwierciedleniem zobowiązania Komisji do uczynienia handlu bardziej zrównoważonym i odpowiedzialnym.

Ponadto kryzys Covid-19 nadał dalszy impuls dyskusjom na temat promowania zrównoważonego rozwoju, odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej i przejrzystości w łańcuchach dostaw, w szczególności poprzez należytą staranność planu jako narzędzie wzmacniające elastyczność¹³.

W ramach przeglądu naszej polityki handlowej powinniśmy zastanowić się nad najskuteczniejszymi sposobami wykorzystania polityki handlowej do wywołania zmian społecznych w UE i w naszych krajach partnerskich.

Pytanie 8: W jaki sposób polityka handlowa może ułatwić przejście do bardziej ekologicznej, sprawiedliwej i odpowiedzialnej gospodarki w kraju i za granicą? W jaki sposób polityka handlowa może dalej promować cele ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju (SDG)? W jaki sposób wdrażanie i egzekwowanie przepisów powinno wspierać te cele?

Pytanie 9: W jaki sposób polityka handlowa może pomóc w promowaniu bardziej odpowiedzialnej działalności gospodarczej? Jaką rolę powinna odgrywać polityka handlowa w promowaniu przejrzystych, odpowiedzialnych i zrównoważonych łańcuchów dostaw?

Wspieranie przemian cyfrowych i rozwoju technologicznego

Kryzys Covid-19 przyspieszył rewolucję cyfrową - e-handel, e-learning, telepraca i e-usługi stały się podstawowymi elementami naszego społeczeństwa. Podczas gdy w niektórych obszarach możemy powrócić do wcześniejszych praktyk, wiele innych pozostanie na dobre.

Kryzys uwypuklił zatem znaczenie handlu cyfrowego i jego rolę w ułatwianiu tworzenia globalnych sieci wartości i rozwoju innowacyjnych produktów i usług, potwierdzając jednocześnie potrzebę stworzenia skutecznych ram ochrony danych osobowych. Wydarzenia te skłoniły do wezwania do przyspieszenia procesu ustanawiania międzynarodowych standardów handlu elektronicznego, w tym w zakresie przepływu danych, w szczególności w ramach inicjatywy wspólnego oświadczenia WTO w sprawie handlu elektronicznego. Oprócz przepisów dotyczących przepływu danych w umowach handlowych, instrumenty przewidziane w ogólnym rozporządzeniu UE w sprawie ochrony danych (PKBR) w odniesieniu do międzynarodowego przekazywania danych ułatwiają bezpieczny przepływ danych, zapewniając wysoki poziom ochrony danych.

Ponadto nowe technologie i zmiany w modelach biznesowych - zwłaszcza w dziedzinie sztucznej inteligencji, drukowania blokowego i trójwymiarowego - mają wpływ zarówno na to, czym handlujemy, jak i na sposób, w jaki handlujemy.

Jednocześnie obserwujemy wzmocnienie asertywnej polityki przemysłowej państw trzecich, szczególnie w sektorach zaawansowanych technologii, zazwyczaj poprzez masowe wsparcie ze strony

państwa. Ta tendencja rozpoczęła się przed pandemią i będzie stwarzać coraz większe ryzyko zakłóceń w handlu dla przedsiębiorstw UE.

13 <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8ba0a8fd-4c83-11ea-b8b7-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF>

W świetle ostatnich tendencji musimy zbadać, w jaki sposób polityka handlowa UE może wesprzeć przejście na gospodarkę cyfrową i pomóc w zabezpieczeniu pozycji UE w sferze cyfrowej w perspektywie długoterminowej.

Pytanie 10: W jaki sposób zasady wymiany handlowej w formie cyfrowej mogą przynieść korzyści przedsiębiorstwom UE, w tym MŚP? W jaki sposób transformacja cyfrowa, zarówno w UE, jak i w krajach rozwijających się będących partnerami handlowymi, może być wspierana przez politykę handlową, w szczególności w odniesieniu do kluczowych technologii cyfrowych i najważniejszych wydarzeń (np. łańcuch blokowy, sztucznej inteligencji, dużych przepływów danych)?

Pytanie 11: Jakie są największe bariery i możliwości dla przedsiębiorstw europejskich zajmujących się cyfrową wymianą handlową w krajach trzecich lub dla konsumentów angażujących się w handel elektroniczny? Jak ważne są międzynarodowe transfery danych dla działalności gospodarczej UE?

Zapewnienie uczciwości i równych szans

Zaangażowanie na rzecz otwartości pozostaje w sercu planów UE dotyczących przyszłego wzrostu, zamożności i konkurencyjności. Zobowiązanie to musi jednak iść w parze z wysiłkami na rzecz zapewnienia, by nasza otwartość nie była nadużywana przez nieuczciwe, wrogie lub niekonkurencyjne praktyki handlowe. Dobre rządy w dziedzinie opodatkowania mają również do odegrania rolę w zapewnianiu równych szans i powinny towarzyszyć instrumentom handlowym i inwestycyjnym. Przed kryzysem otwartość ta była w coraz większym stopniu wykorzystywana przez inne duże podmioty, w szczególności poprzez politykę przemysłową charakteryzującą się masową interwencją państwa, i istnieją obawy, że w środowisku po kryzysie Covid-19 dojdzie do nasilenia się takich nadużyć. Ostatnie czasy przyniosły również powrót do stosowania środków przymusu przez niektórych partnerów handlowych. Konieczne będzie dalsze zastanowienie się, w jaki sposób UE reaguje na te działania przymusowe, które mają na celu zmuszenie UE lub jej państw członkowskich do działania lub powstrzymania się od działania w określony sposób.

Preferowanym przez UE podejściem do radzenia sobie z takimi praktykami jest wyrównanie szans poprzez uzgodnienie z naszymi partnerami jasnych zasad, na przykład poprzez nowe zasady dotyczące dopłat przemysłowych w ramach WTO lub w naszych regionalnych i dwustronnych umowach handlowych.

Nie zawsze jest to jednak możliwe i takie zobowiązania nie zawsze są respektowane przez naszych partnerów. W takich przypadkach ważne staje się bardziej asertywne bronienie naszych praw przy użyciu istniejących narzędzi ochrony handlu lub rozstrzygnięcia sporów - przy jednoczesnym tworzeniu nowych narzędzi w razie potrzeby, takich jak udoskonalenie rozporządzenia w sprawie egzekwowania prawa oraz ochrona i udoskonalenie mechanizmów rozstrzygnięcia sporów w ramach WTO i w dwustronnych umowach handlowych.

Kolejne przypadki to uruchomienie Instrumentu Międzynarodowych Zamówień Publicznych lub prace Komisji nad usuwaniem zakłócających skutków zagranicznych dopłat¹⁴ na rynku wewnętrznym. Powołanie głównego urzędnika odpowiedzialnego za egzekwowanie przepisów dotyczących handlu podkreśla, że coraz większy nacisk kładzie się na właściwą realizację zobowiązań podjętych przez naszych partnerów handlowych w umowach dwustronnych i wielostronnych, czy to w zakresie dostępu do rynku, czy też zrównoważonego rozwoju.

Pytanie 12: Oprócz istniejących instrumentów, takich jak ochrona handlu, w jaki sposób UE powinna zająć się kwestią przymusowych, zakłócających konkurencję i nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez państwa trzecie? Czy należy jeszcze bardziej udoskonalić istniejące instrumenty, czy też rozważyć wprowadzenie dodatkowych instrumentów?

Główne pytanie

Pytanie 13: Jakie inne ważne tematy nieobjęte powyższymi pytaniami powinny zostać poruszone w ramach przeglądu polityki handlowej?

III. Proces konsultacji

Proces przeglądu polityki handlowej będzie oparty na szerokich konsultacjach z zainteresowanymi stronami, w tym poprzez debaty publiczne prowadzone w państwach członkowskich UE oraz poprzez pisemne wnioski.

Zainteresowane strony proszone są o przesyłanie odpowiedzi na wyżej wymienione pytania do dnia 15 września 2020 r. na adres funkcjonalnej skrzynki pocztowej: trade-policy-review-2020@ec.europa.eu.

Niniejsza nota konsultacyjna będzie dostępna w lipcu we wszystkich językach urzędowych UE.

Oświadczenie o ochronie prywatności: <https://trade.ec.europa.eu/doclib/html/158781.htm>